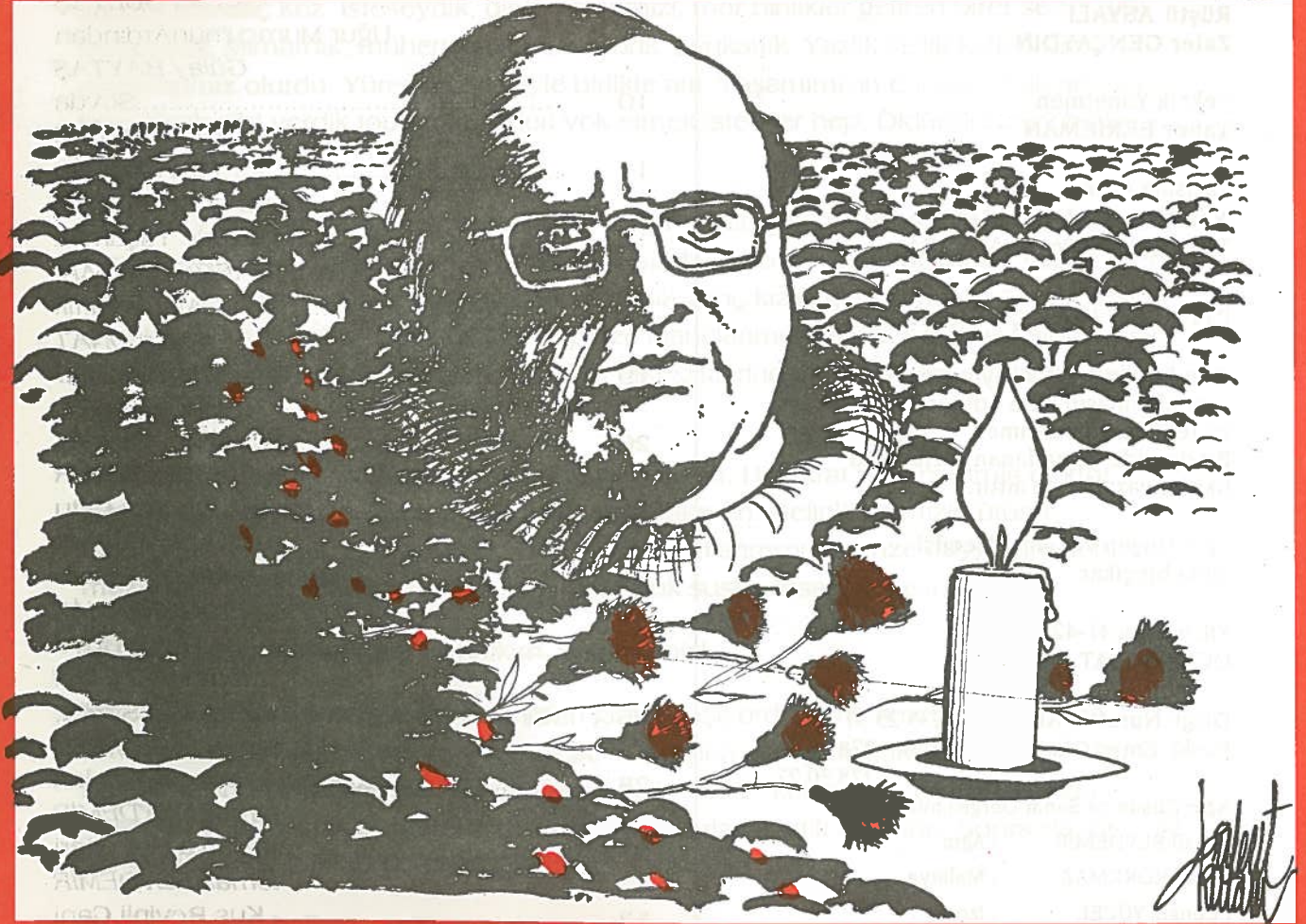


ağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ



OCAK-ŞUBAT '95

ağın DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

Sahibi
Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Adına
Dr. VÂKIF ÖZKUL

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
MUAMMER NİKSARLI

Yazı Kurulu
Nihat ASYALI
Dr. Vâkıf ÖZKUL
Nihat İSPİR
Rüştü ASYALI
Zafer GENÇAYDIN

Teknik Yönetmen
Taner BERİKMAN

Yayışma Adresi
Necatibey Cad. Uysal Apt. No: 20/16
Tel: 230 11 54 06430-ANKARA

PTT 101843 NOLU Çek Hesabı

Gönderilen yazılar yayımlansın
yayımlanmasın iade edilmez
ve telif ücreti ödenmez
Bu dergide yayımlanan yazılardaki
fikirler yazarlarına aittir.

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi
ayda bir çıkar.

Yıl: 5 Sayı: 41-42
OCAK-ŞUBAT 1995

Dizgi: Nurettin Akdoğan - 235 25 37
Baskı: Emeç Ofset Matbaacılık - 278 30 26
278 30 27

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi muhabirleri

İsmail BEYDEMİR : Ağın
Gürol KORKMAZ : Malatya
İ. Cengiz YÜCEL : İzmir
H. Cüneyt ÖZKUL : Ankara

Kapak: Bülent OKUTAN

SAYFA

İÇİNDEKİLER

3	Sesleniş Uğur MUMCU
5	Sevgili Uğur Mumcu'ya Mektup Veysel GÜLTAŞ
6	Onat Kutlar'a Veysel GÜLTAŞ
7	Uğur Mumcu'nun Ardından Gülay BAYTAŞ
10	Sevda Osman GÜLER
11	Umut Yolculuğu M. Cavit ALPASLAN
16	Özürle Yaşamak Zeki HAFIZOĞULLARI
17	Ağın'a Gittik Nuri ONAT
19	Böyle mi Olacaktı? Memduh SOYLU
20	Hozakpur Destanı İsmail BEYDEMİR
21	Ağın'dan Bir Kuş Uçtu Dr. Vâkıf ÖZKUL
23	Musa Deviren'e Selam Erol KORKMAZ
24	Ömür Boyu Mehmet ORHAN
25	Kâhta'da Öğretmenliğim Bir Saat Sürdü. Osman Sulhi AKSU
28	Genel Müzik ve Yapıları İsmail BEYDEMİR
31	Malatya Haberleri İsmail BEYDEMİR
32	Kuş Beyinli Canı Bülent OKUTAN

SESLENİŞ*

Uğur MUMCU

Dağ gibi karayağız birer delikanlıydık. Babamız, sırtında yük taşıyarak getirirdi aşımızı, ekmeğimizi.

Arabalar şırıl şırıl ışıklarıyla caddelerden geçerken bizler bir mumun ışığında bitirdik kitaplarımızı. Kendimiz gibi yaşayan binlerce yoksulun yüreğini yüreğimizde yaşayarak katıldık o büyük kavgaya. Ecelsiz öldürüldük. Dövüldük, vurulduk, asıldık.

Vurulduk ey halkım, unutma bizi...

Yoksulluğun bükemediği bileklerimize çelik kelepçeler takıldı. İşkence hücrelerinde sabahladık kaç kez. İsteseydik, diplomalarımızı, mor binlikler getiren birer senet gibi kullanırdık. Mimardık, mühendistik, doktorduk, avukattık. Yazlık kışlık katlarımız, arabalarımız olurdu. Yüreğimiz, işçiyle birlikte attı. Yaşamımızın en güzel yıllarını birer taze çiçek gibi verdik topluma. Bizleri yok etmek istediler hep. Öldürüldük ey halkım, unutma bizi...

Fidan gibi genç kızlardık. Hayat, şakırdayan bir şelale gibi akardı gözbebeklerimizden. Yirmi yaşında, yirmi bir yaşında, yirmi iki yaşında, işkencecilerin acımasız ellerine terk edildik. Direndik küçücük yüreğimizle, direndik genç kızlık gururumuzla. Tükürülesi suratlarına karşı bahar çiçekleri gibi, taptaze inançlarımızı fırlattık boş birer eldiven gibi. Utanmadılar insanlıklarından, utanmadılar erkekliklerinden. Hücrelere atıldık ey halkım, unutma bizi...

Ölümcül hastaydık. Bağırsaklarımız düğümlemişti. Hipokrat yemini etmiş doktor kimlikli işkencecilerin elinde öldürüldük acınmaksızın. Gelinliklerimizin ütüsü bozulmamıştı daha. Cezaevlerine kilitlenmiş kocalarımızın taptaze duygularına, birer mezar taşı gibi savrulduk. Vicdan sustu. Hukuk sustu. İnsanlık sustu.

Göz göre göre öldürüldük ey halkım, unutma bizi...

Kanserdik. Ölüm, her gün bir sinsi yılan gibi dolaşıyordu derilerimizde. Uydurma davalarla kapattılar hücrelere. Hastaydık. Yurtdışına gitseydik kurtulurduk belki. Bir buçuk yaşındaki kızlarımızı öksüz bırakmazdık. Önce, kolumuzu, omuz başından keserek, yurtseverlik borcumuzun diyeti olarak fırlattık attık önlerine. Sonra da, otuz iki yaşında bırakıp gittik bu dünyayı, ecelsiz.

Öldürüldük ey halkım, unutma bizi...

Giresun'daki yoksul köylüler, sizin için öldük. Ege'deki tütün işçileri, sizin için öldük. Doğu'daki topraksız köylüler, sizin için öldük. İstanbul'daki, Ankara'daki işçiler, sizin için öldük. Adana'da, paramparça elleriyle ak pamuk toplayan işçiler, sizin için öldük.

Vurulduk, asıldık, öldürüldük ey halkım, unutma bizi...

Bağımsızlık, Mustafa Kemal'den armağandı bize. Emperyalizmin ahtapot kollarına teslim edilen ülkemizin bağımsızlığı için kan döktük sokaklara. Mezar taşlarımıza basa basa, devleti yönetenler, gizli emirlerle başlarımızı ezmek, kanlarımızı emmek istediler. Amerikan üsleri kaldırılсын dedik, sokak ortasında sorgusuz sualsiz vurdular. Yirmi iki yaşlarındaydık öldürüldüğümüzde ey halkım, unutma bizi...

Yabancı petrol şirketlerine karşı devletimizi savunduk; komünist dediler. Ülkemiz bağımsız değil dedik; kelepçeyle geldiler üstümüze. Kurtuluş Savaşı'nda emperyalizme karşı dalgalandırdığımız bayrağımızı daha da dik tutabilmekti bütün çabamız. Bir kez dinlemediler bizi. Bir kez anlamak istemediler. Vurulduk ey halkım, unutma bizi... Henüz çocukluğumuzu bile yaşamamıştık. Bir kadın eline değmemişti ellerimiz. Bir sevgiliden mektup bile almamıştık daha. Bir gece sabaha karşı, pranga vurulmuş ellerimiz ve ayaklarımızla çıkarıldık idam sehparlarına. Herkes tanıktır ki korkmadık. İçimiz titremedi hiç. Mezar toprağı gibi taptaze, mezar taşı gibi dimdik boynumuzu uzattık yağlı kementlere.

Asıldık ey halkım, unutma bizi...

Bizi öldürenler, bizi asanlar, bizi sokak ortasında vuranlar, ağabeyimiz, babamız yaşlarındaydılar. Ya bu düzenin kirli çarklarına ortak olmuşlardı ya da susmuşlardı bütün olup bitenlere. Öfkelerini bir gün bile, karşısındakilere bağımamış insanların gözleri önünde, öldürüldük. Hukuk adına, özgürlük adına, demokrasi adına, Batı uygarlığı adına, bizleri, bir şafak vakti ipe çektiler.

Korkmadan öldük ey halkım, unutma bizi...

Bir gün mezarlarımızda güller açacak ey halkım, unutma bizi... Bir gün sesimiz hepinizin kulaklarında yankılanacak ey halkım, unutma bizi.

Özgürlüğe adanmış bir top çiçek gibiyiz şimdi, hep birlikteyiz ey halkım unutma bizi, unutma bizi, unutma bizi...

*25/8/1975 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nden

Öldürülüşünün 3. yılına girerken;

sevgili UĞUR MUMCU'ya mektup

Veysel GÜLTAŞ

Alçakça katledilişinin üçüncü yılına giriyoruz. "UNUTMAYACAĞIZ" diyen, siyah beyaz camlı resminin her gün tozunu alıyorum. Seninle daha bir varsıllaşıyorum, seninle daha bir güçleniyorum.

O gün, karanlığın kirli elleri, seni yokedeceklerini sandılar. İhanetlerinin son perdesini oynadılar. Senin öldüğünü sananlar, gizlendikleri yerden yanıldıklarını gördüler. Dağ kalabalıklarıyla geldi sesin.

O gün, bağımsızlığın, özgürlüğün düşmanları, senin ışığına bomba koymakla, söndüreceklerini sandılar. Ama, bağımsızlığın, özgürlüğün kalpaksız kuvvacıları eşliğinde, coşkun yağmurlarla geldi ışığın.

O gün, sen bir kez öldün. Onlar ise alçaklıklarıyla her gün öldüler. Boşuna sevindiler aymazlığın bekçileri. Yüzbinler yürüdü. Uzun bir yürüyüş oldu soluğun.

O gün, sen milyonların yüreğinde bilince dönüştün. O günden bugüne, yokluğunun acısını, senin yurdunun insanı, koca Yunus'un, "Bu dünyada bir nesneye/Yanar içim göynür özüm/Yiğit iken ölenlere/Gök ekini biçmiş gibi" diyen dizeleriyle dile getirdi.

Sevgili Uğur Mumcu,

Öldürüldüğün günden bugünlere, ülkemizde gün günden ağır geldi. Ülkemde yine talan var. Hem de ne talan. Ağır ve pis kokusu genzimizi yakıyor. Ülkemde yine terör var. Zaman ayarlı bombanın sesi, umutların ortasına düşüyor her gün. 1993 Temmuzunda yaşadıklarımız ise olanların üstüne tuz biber ekti. "Pir Sultan Abdal'ım şunda/Çok keramet var insanda" diyen, Anadolu'nun o büyük ozanının kutlama törenlerinde 37 can yakıldı. Bir türlü sönmedi yangın, hâlâ yanıyor yüreğimiz.

Batı da bile, aydınlanma çağının öncülerini tek tek yakarlardı. Biz de ise toptan yakıldık. Tarih önünde ayıplıyız. Ve inan, insanlığımdan utanıyorum. Ne var ki, o ilkel insanın bugüne sıçrayıp, insanlaşma yolundaki engelleri biz de aşmak zorundayız. Anadolu'nun mitolojya kahramanı 'Tantalos'u düşün! Buz gibi sular, dünya nimetleri ile dolu o yemiş bahçesinde, açlığa ve susuzluğa yazgılı iken, tanrılara kafa tutan o direnci olmasaydı, bugünlere varabilir miydik? Kır kır, tüketemiyorlar bizi. İnsan tükenirmi ki? Şu aydınlığı yaşatmak ne zor şey! Umut denizinde kulaç atıyoruz durmadan. 'Pandora'nın kutusunda da kala kala tek şey kalmıştı. Umut!.. Umudumuzu kesmiyoruz yine de gelecekten.

Ölümünün üzerinden iki yıl geçti.

Senden özür diliyoruz bugün. Senin canına kıyanlar hâlâ faili meçhul. Ama biz biliyoruz... Sen rahat uyu... Bir avuç da kalsak, bu kez biz aydınlar, demokratlar, Atatürk'çüler, yurtseverler adına sana namus sözü veriyoruz. Karanlığın kirli yüzünü ortaya dökeceğiz. Karanlığın ve bağımsızlığın temsilcileri, her çağda olduğu gibi, yurdumuzda da kendi karanlıklarında boğulacaklardır. Karanlığı çoğaltamayacaklardır.

Senin yılmadan savunduğun demokrasimiz ve laiklik yaşasın, yaşam hakkı korunsun, aydınlığımız kararın diye, daha şimdiden katillerinin yakalanması için imza verenler milyonları aştı. Çünkü, en büyük sorgu yargıcı bizleriz. Mutlaka, ama mutlaka karanlığı yeneceğiz.

Ülkemin yiğit evladı.

Yattığın yer ışıklarla dolsun...

ALAŞEHİR, 10 Ocak 1995.

ONAT KUTLAR'A

Veysel GÜLTAŞ

Gün

Ashab-ı Khef uykusunda,
Düşer umutların ortasına
Zaman ayarlı bombanın sesi.

Ölümü değil

Anlamı iki parantez olan,
Asıl olan seni anlatmak
Sığdıramam iki parantez arasına.

SEATTLE* geliyor aklıma

"Barbarlar ve Köpekler"ini beklerken,
"Ölümü dedim. Ölüm yoktur ki.
Yalnızca dünya değiştirir insan."

Azalmak mı

Çoğalıyorum aslında,
Kod adı bende saklı
Şimdi gül sağıyorum hüzünden..

(*) SEATTLE, 19. yüzyılda (1854 yılı) beyaz saldırganlara yazdığı bildirisiyle tanınan Kızılderili şef.

UĞUR MUMCU'NUN ARDINDAN

Gülay BAYTAŞ

UĞUR MUMCU'nun arabasına konulan bir bomba ile öldürüldüğünü televizyondan öğrendiğim anda yaşadığım şokun, geçirdiğim sarsıntının etkisini uzun süre üstümden atamamıştım. O gecenin ilerleyen saatlerinde kendimi biraz toparladıktan sonra; Enerji Yapı-Altyapı Hizmetleri İşkolunda örgütlü, benim de üyesi olduğum Ener-sen Sendikası olarak Mumcu'nun cenaze töreninin ardından tüm demokratik kitle örgütlerine bir çağrı yapabiliriz düşüncesiyle kaleme aldığım, ancak daha sonra kimseyle paylaşmadığım duygu ve düşüncelerimi, Mumcu'nun katledilişinin 2. yılında aynen aşağıya alıyorum.

"24 Ocak 1993 Pazar.

Uğur Mumcu Öldürüldü.

Demokrasinin, laikliğin, insan haklarının, ilericiliğin, Atatürk ilke ve devrimlerinin yürekli savunucusuydu. Araştırmalarıyla,

incelemeleriyle uluslararası terörün ve mafyanın üstüne korkusuzca yürüyen Uğur Mumcu teröre kurban gitti.

Olayı nefretle kınıyoruz. Acımız büyükl..

Ülkemizin demokratikleşme sürecine girdiği bu günlerde olay son derece düşündürücü. Bundan sonra sıradaki kim sorusu aklımıza geliyor. Geçmişte oynanan ve ülkemizin "12 Eylül" gibi bir bedel ödemesiyle sona eren kanlı senaryoların yeniden sahneye konmaya çalışıldığını düşündürüyor.

Demokrasi tehdit altındadır.

Uğur Mumcu için de görkemli bir cenaze töreni düzenledik. Törende terörü kınadık, bunun hesabının sorulacağını hep bir ağızdan haykırdık...

Sonra?..

Abdi İpekçi'nin, Muammer Aksoy'un, Bahriye Üçok'un, Turan Dursun'un

olduğu gibi, Uğur Mumcu'nun da ölüm yıldönümlerinde mezarı başında anma toplantılarını duyuran gazete ilanları... Ya, olayın arkasındaki karanlık güç odakları bulunacak, ya da "Faili Meçhul Cinayetler Listesi"ne yeni bir isim olarak yazılacak. Bir sonrakine kadar listenin son ismi olarak...

Demokrasi tehdit altındadır.

Bu ülkenin düşünen, konuşan, tartışan, araştıran, yazar, demokrat, ilerici, aydın insanları tehdit altındadır. Yalnızca görkemli törenler, anma toplantıları düzenleyerek demokrasiye sahip çıkamayız. Yas tutmaya zamanımız yok.

Demokrasi tehdit altındadır.

Demokrasiye nasıl sahip çıkabileceğimizin yöntemlerini en sağlıklı bir biçimde bulmak zorundayız.

Tüm demokratik kitle örgütlerine sesleniyoruz!..

Bu ülkenin düşünen, konuşan, tartışan, yazar, demokrat, ilerici, aydın insanları bir daha susturulmasınlar. Demokrasiyi yok etmeye yönelen karanlık güç odakları dağıtılsın diye, demokrasimiz bir daha kesintiye uğramasın, gelişsin, tüm kurum ve kurallarıyla yaşama geçsin diye GÜÇ VE EYLEM BİRLİĞİ yapalım.

Tüm işçi ve memur sendikalarıyla, işçi konfederasyonlarıyla, barolarla, meslek odalarıyla, üniversitelerle, gençlik örgütleriyle, kadın örgütleriyle, siyasi partilerle, yerel yönetimlerle ortak bir platform oluşturalım.

"DEMOKRASİYİ HER TÜRLÜ TEHDİTE KARŞI KORUMA VE YAŞATMA PLATFORMU" adını verelim.

Demokrasiye sahip çıkalım..."

Evet, o gün biz "Bundan sonra sıradaki kim?" diye düşünürken; beş ay sonra Sivas'ta 35'i yazar, halk ozanı, şair, aydın, sanatçı ve öğrenciler olan 37 can islamcı teröristlerce diri diri yakıldı. Hem de, devlet yetkililerinin gözü önünde. Arkasından Yasemin Cebenoyan'ın ve Onat Kutlar'ın katledilişi...

Bizler yine cenazelerin arkasında yürüdük.

Abdi İpekçi'nin, Muammer Aksoy'un, Bahriye Üçok'un, Turan Dursun'un, Uğur Mumcu'nun katilleri ve onların arkalarındaki karanlık güç odakları bulunmadığı, ortaya çıkarılmadığı gibi; Sivas'ta Madımak Oteli'ni devlet yetkililerinin gözü önünde ateşe verenler, 37 cana kıyanlar ne acı ki, çıkarıldıkları mahkemede birer adi suçlu gibi yargılandılar. Yine ne acıdır ki, olayın tek sorumlusu Aziz NESİN ilan edildi.

Terör artık birer birer can almıyor, kitlesel kıyım yapıyor. Bizler cenazelerin arkasında yürüyoruz gözümüz yaşlı...

Laik Türkiye Cumhuriyeti tehdit altındadır.

"Faili Meçhul" olarak adlandırılan, oysa artık "failleri belli" cinayetleri aydınlatmakla görevlilerin suskunluğuna karşın, demokratik kitle örgütleri seslerini perde perde yükseltiyor. Güç ve eylem birliği yapıyor. Demokrasi Platformu yaşama geçirildi. Ankara'da Türk-İş, Disk, Kamu Çalışanları Sendikaları, TMMOB, TTB, Halkevleri, İHD vb. gibi demeklerin genel merkezleri ile bunların illerdeki şubeleri bir araya gelerek Demokrasi platformu oluşturdular. Bir milyonu aşkın Uğur Mumcu dostu, katillerin bulunması ve Mumcu dosyasının faili meçhul cinayetler rafında tozlanmaya terk edilmemesi için ilgili ve yetkili kurumları bir kez daha göreve çağıran dilekçeye imza attı. Öldürülüşünün 2. yılında evinin önünde toplanan onbinler demokrasiye bağlılık andı içti. Cumhuriyete, sonsuza dek sahip çıkacağına, bir demokrasi şölenine dönüşen o görkemli cenaze töreninde doruğa ulaşan coşkunun söndürülmeyeceğine, bunun için laik, demokratik Türkiye Cumhuriyeti'ni tehdit eden güçlere karşı örgütlü savaşımını sürdüreceğine söz verdi.

Laik, demokratik Türkiye Cumhuriyeti

tehdit altındadır.

Sevgili Uğur Mumcu yaşıyor olsaydı, bugün yaşanan olayları tüm belgeleriyle kamuoyunun gözleri önüne serecekti.

"Ben Atatürkçüyüm.

Ben Cumhuriyetçiyim.

Ben laikim.

Ben anti emperyalistim.

Ben tam bağımsız Türkiye'den yanayım.

Ben özgürlükçüyüm.

Ben insan hakları savunucusuyum.

Ben terörün karşısındayım.

Ben yobazların, vurguncuların, çıkarıcıların düşmanıyım."

diyen Uğur Mumcu susturuldu. Mumcu cinayetinin failleri bellidir. O, Atatürk düşmanlarınca, laik, demokratik Türkiye Cumhuriyeti'ni yıkmak isteyenlerce, emperyalizmin işbirlikçilerince, vurguncularca, yobazlarca susturuldu. Ancak hâlâ açıklamamak için özel çaba gösterilmekte, unutturulmaya çalışılmakta.

Seni unutmayacağız sevgili Uğur Mumcu. Evinin önünde senin huzurunda içtiğimiz anda, verdiğimiz söze bağlı kalacağız.

SEVGİ

Osman GÜLER

Sevgiyi çocuğun gözünde ara
Her şeyden geçerim, sevgiden asla
Tapma avcundaki mala ve kâra
Kârımdan geçerim sevgiden asla.

Insandır önemli, saç başı değil
Aranan gönüldür, baş kaşı değil
Yârin ruhu güzel, ev aşı değil
Yârimden geçerim sevgiden asla.

Kalır bu dünyada dünyanın malı
Mal değil insandan gönül almalı
Varlık değil, insan amaç olmalı
Varımdan geçerim sevgiden asla.

Sevgiyi baş tacı edenlerdenim
Kendime yön edip gidenlerdenim
Yüz dedim, bin dedim, bir daha derim
Canımdan geçerim sevgiden asla.

Sevgisiz pınarın suyu içilmez
Ruh güzelliğine paha biçilmez
Sevgiyi dışlayan ömrünce gülmez
Kanımdan geçerim sevgiden asla.

Osman der sevgilim sözümü dinle
Gönül yollarında elin elimde
Son sözüm işte bu, son nefesimde
Dünyamdan geçerim sevgiden asla.

3.1.1995

UMUT YOLCULUĞU

M. Cavit ALPASLAN

"Tanrı uludur, Tanrı uludur.

"Tanrı uludur, Tanrı uludur.

Şüphesiz bilirim, bildiririm ki Tanrıdan başka yoktur tapacak.

Şüphesiz bilirim, bildiririm ki Tanrıdan başka yoktur tapacak.

Şüphesiz bilirim, bildiririm ki Tanrının elçisidir MUHAMMET.

Şüphesiz bilirim, bildiririm ki Tanrının elçisidir MUHAMMET.

Haydin namazal haydin namazal

Haydin felâhal haydin felâhal

Tanrı uludur, Tanrı uludur.

Tanrıdan başka yoktur tapacak."

* * *

Mahallenin erkekleri telaşla ikinci namazına yetismeye çalışıyor, koşar adım yürüyorlar. Evimizin avlusundan geçip kapıların önünden pınl pınl akan su, aşağıdaki bahçeleri suluyor. Kahveci Recep dayı gilin evin önünden birinci kata çıkan asmanın kehribar gibi üzümle, sundurmadan aşağı sarkıyor. Gültekin Yandımata da, bu asmanın altında tavuklarına yem veriyor.

Annem yol çantamı hazırlamış. İşliğimin üzerine yeni kazağımı giyindim. Yemenilerim ayağımda zor duruyor. Pençeli, yamalı... Yol çantamda katmer, ceviz içi ve leblebi var.

Salih ve Recep Dayı, bana Arapkir yolunu tarif ediyorlar:

-Buradan Andiri Deresi'ne doğru gideceksiniz. Ekirek'i çıkınca Acüzlü yoluna sapacaksınız. O yol, sizi Acüzlü üzerinden Arapkir Çayı'na ulaştırır.

Onları dinleyen ve cıgarasını tüttüren Süleyman Dayı da söze girip, Arapkir yolunu tarif etmeye devam ediyor:

-Acüzlü Tepesi'nden çay gözüktür. Yolu takip ederek aşağıya indikten sonra, hep çaya yukarı yürüyeceksiniz. Çayda tam dokuz geçit var, yani suyu dokuz defa geçeceksiniz. Dokuzuncu geçitten sonra, çaya soldan kavuşan bir kol göreceksiniz. O kol, Berenge Deresi'dir. Dereyi takip ederseniz Arapkir'e ulaşacaksınız.

İşliğimin iç cebinde on lira var. Annem birilerinden borç bularak vermişti. Elimle hep yokluyorum. Annemin yardımıyla erzak çantamı sırtıma bağladım. Annem, kardeşlerim Mebrure ve Nuran'la birlikte yürüyoruz. Hâlâ can dostlarım olan Ali Kabasakal ve Rahmi Serttaş ile de dostça, kuvvetlice sarılarak vedalaşıyoruz. Caminin önünü geçtik. Sarıgilin evin önüne geldiğimizde; Kemal Saroğlu'nu, anne ve babasıyla birlikte bizi bekler bulduk.

Kemal de çantasını sırtladı, birlikte yola çıktık. Arkada bıraktıklarımız gözleri yaşlı, bizi seyreliyorlardı.

Ben 12, Kemal ise 13 yaşındaydı.

Yıl 1947... Eylül ayının son günleri.

Ağın'dan böyle çıkmıştık umut yolculuğuna.

Koçan, Uzungil, Andiri Deresi derken, Ekirek'in üzerinde bulduk kendimizi. Eski evimizi, Dedemgilin evlerini karşıdan seyreliyorum. Evimiz, beli bükülmüş seksenlik bir ihtiyar gibi bir yana eğilmiş. Boş, bakımsız... Dedemgilin ayvanda oturanlar var, seçemiyorum.

* * *

Babamın öldürülüşü. Ağın'a, annemin evine

taşınmamız... Armutlu Bağ'ımızdaki güller...
Evin önünde kocaman kazanda ısınan su,
teneşir ve cenaze kalabalığı. Ağlaşmalar,
ağıtlar... Ne olup bittiğini bilmeyen ben,
kopardığım güllerle oynuyorum.

Yanık sesli kadınların ağıtları...

"Osman'ı vurdular sarı gül vakti,

Teneşir üstüne al kanı aktı

Açın kapıyı Osman geliyor

Elleri koynunda aslan geliyor.

Osman'ın odası saman sarısı

Vurdular Osman'ı gece yarısı

Oy aman Osman, vay aman Osman

Seni vuranların halleri pek yaman

Cıgıgın yolları dardır geçilmez

Osman şehit olmuş kefen biçilmez

..."

* * *

Dalmışım... Gözlerimde acı, geçmişin
yaşları...

Köyü geçtik. Sulaklar... Bağlarımız, siyah
köhlü üzümeleri, kızıl atımlar, kınalı
yapıncıklar, meriler, kabarcık üzümeleri...
Sularında evcilik oynadığım, hayaller
kurduğum, babamla mutlu yaşadığım
tarlalarımız, dere kenarları... Sonra acılar,
acılar... Nenemin yumuşak tatlı sesiyle
anlattığı masallar.

... Keloğlan, şu asmalı dereye ejderhanın
perçemini yakalayıp tilsimini almıştı. Şu
gölgelerin altındaki pınarda bulmuştu
Beyoğlu, kurbağa prensesini. Altın perçemli
oğlanla sırma saçlı kız, şu yolda el ele
yürümüşlerdi. Karşıkı kayanın kovuğunda,
yılan şahı sihirli yüzüğünü çobana vermişti.
Derenin şu ıssız yerinde, bir gelini al basmıştı.

Oranın adı hâlâ Gelinboğan'dır.

Ekirek geride kaldı. Yokuşu aştık, tepedeyiz.
Yamaçta Acüzlü'nün toprak ayvanlı evleri.
Bacalardan çıkan dumanlar, kıvrıla kıvrıla göğşe
doğru yükseliyor. Yamaçtaki çeşmenin
başında oturup birşeyler yiyoruz.

Aşağıda çay gözüktüyor. Uzaklarda çaya
ulaşan ince şerit gibi dereler, ince kıvrımlı
patikalar... Güneşi arkasına alan dik yamaçlar.
Kesik kesik renkler, çukurlarda koyulaşan
morluklar, renklerle derinleşen vadiler...

İniş çabuk oluyor. Çayın kenarındayız. Su,
hafif bir hışırtı ile akıyor. Irılı ufaklı, yuvarlak
yontulmuş çay taşları... İnceli, kalınlı kumlar...

Yemenilerimizi ve pantolonlarımızı çıkarıp
çaya giriyoruz. Su, diz kapaklarımızdan yukarı
doğru yükseliyor. Çamaşırlarımız ıslanıyor, el
ele tutuşup düşmemeye çalışıyoruz.

İkinci, üçüncü geçit derken ortaklık iyice
kararıyor. Tepemizdeki ay, bir görünüp, bir
kayboluyor. Yemenilerimiz ellerimizde,
pantolonlarımız koltuklarımızın altında, çakıllar
üstünde yürüyoruz. Bulutlar izin verdiği
ölçüde ay ışığından yararlanıyoruz. taş ve
dikenler ayaklarımıza batıyor.

Yürüyemiyoruz... Oturup dinlenirken
ayaklarımızın kan içinde olduğunu farkına
varıyoruz. Yol geçtikçe zorlaşıyor. Dik
yamaçlar ve kayaların arasından akan suyun
çağıldayan sesleri korkumuzu artırıyor.
Birbirimize daha yakın olmaya çalışıyoruz.
Çaydan korkutucu sesler gelmeye başlıyor.
Sesler gittikçe çoğalıyor, yükseliyor...

Kemal:

-Cavit, bu ne? diyor.

Ben korku içindeyim, cevap veremiyorum.
Azgın boğa böğürtüleri, kağnı gıcırıltıları, iniltileri!
Anlam veremiyoruz. Durup seslerin geldiği
yeri bulmaya çalışıyoruz. Yürüyoruz, giderek
korkuya alışıyoruz. Geçidi el ve göz
yordamıyla buluyoruz. Uğultu, cızıltı, inilti...
Şarıl şarıl su sesleri. Sesin kaynağını bulduk.

Şuracıkta, sarp kayanın önünde.

Kalın direkler üstünde kayaya bağlanmış bir dolap. Çayın hızla akan suyu, dolabı döndürüyor. Dolabın kanatları arasındaki su tenekeleri, suyu çaydan alıp yukarıdaki ağaç oluğa akıtıyor. Sular buradan aşağıdaki arazilere gidiyor.

Sesler bu dolapların iniltileriymiş meğer. Inleyen, ağlayan dolaplar... Menderes Nehri'nin sularını, Tire'nin ovalarına akıtıp, verimi artırarak halkının refahını yükselttiği için canını veren Simavna Kadısı Şeyh Bedrettin'in dolapları... Yunus'un dertli dolapları...

"...

Benim adım dertli dolap

Suyum akar yalap yalap

Böyle emreylemiş Çalap

Derdim vardır inilerim.

...

Suyum alçaktan çekerim

Dönüp yükseğe dökerim

Görün ben neler çekerim

Derdim vardır inilerim.

..."

* * *

Dolaplar bizi rahatlatıyor. Oturup dinleniyoruz. Kemal hiç konuşmuyor. Ben, terden ve sudan ıslanan çamaşırlarımızı kurutup, yola devam etmeyi teklif ediyorum. Başıyla onaylıyor.

Dönüş yok. Umut gideceğimiz yerde. Haydi, deyip kalkıyoruz, sızlayan ayaklarımız ve tenimize yapışan ıslak çamaşırlarımızla. Bir kavaklığın içindeyiz. Ay kayboldu. Ortalık zifiri hır karanlık. Yürüyoruz. Önümüze hisırtıyla akan su çıkıyor, yönümüzü değiştiriyoruz... Yine çağıl çağıl akan su. Geçitten yanlış yere girip boğulmaktan korkuyoruz. Masal hayaline daldım. Oduncunun çocukları Hansel ve

Gratel gibiyiz. Baba, nasıl çocuklarını ormana terketmişti. Hansel'in çakıl taşlarını hatırlayıp, yerleri ellerimle yoklayarak at veya eşek gübrelerini bulunca sevinçle bağırıştım... Yolu buldum!

Geçide varıyoruz. Dokuzuncu geçit.

Berenge Deresine sapıyoruz. Yol gittikçe dikleşiyor. Terden sırlıslık olan çamaşırlarımız tenimize yapışıyor. Yorgunluk, bıkkınlık... Allahım, ne bitmez yolmuş bu. Bacaklarım cansız gibi kendiliğinden hareket ediyor. Kemal, hep suskun. Bir bahçe duvarının dibinde durup dinleniyoruz. Çıkınımızdan çıkardığımız yiyeceklerden yiyoruz. Oturdukça üşümemiz, titrememiz artıyor. Haydi, deyip kalkıyoruz. Yol, hep yol, bitip tükenmeyen ince uzun bir yol. Tıpkı Aşık Veysel'in, Faruk Nafiz Çamlıbel'in dizelerindeki gibi...

Gecenin hangi saati bilmiyoruz. Ağaçlıklar ve bahçe duvarları arasında Arapkir'in bir kenar mahallesine girdik. Evlerin sönük sarı ışıklarını görüyoruz. Yollar çoğalıyor, nereye sapsak bir çıkmaza varıyoruz. Artık direncimiz kalmadı, bir duvarın kenarına sinip birbirimize yaslanarak uyuyoruz.

* * *

Gün ağarmış. Elbiselerimiz su gibi, çiğ yağmış. Kaskatı olmuşuz. Sesimiz de çıkmıyor. Yerimizden kalkarak sabah namazına giden birilerine çarşısı soruyoruz.

Çok şükür çarşısı bulduk. Tahta ve çinko kepenkli dükkânlar yeni yeni açılıyor.

Bir fırının önünde durup mis gibi kokan taze pidelerden bir tane alıp, sabahçı kahvesinde çayla yiyoruz. Sesimiz açılıyor. Malatya'ya gidecek arabalan soruyoruz. Hükümet Konağı'nın önünden kalkıyormuş.

Çarşıda yürüyoruz. Bütün dükkanlar açılmış, kepenklerin içinde ne güzel vitrinler var. Top top basmalar, dışanya asılan renk renk kumaşlar. Kunduracılar, yemeniciler, kınalı

boyalı ağaç işleri...

Hükümet Konağı kocaman bir bina. Ağaç parmaklıklı balkonundaki direkte ay yıldızlı bayrağımız. Meydanda keçe yapan köylüler, önlerindeki yuvarlak yapağı ruloyu tekmeleyip duruyorlar.

Malatya kamyonuna eşyalar yükleniyor. Kamyonun sahibi, bir taraftan emirler verirken bir yandan da paraları topluyor. Biz de birer liramızı vererek kamyonu biniyoruz. İçinde torbalı, sepetli, koyunlu, kuzulu birçok insan var.

Tozlu, topraklı, cümbüşlü, türkölü, çocuk viyaklamalı yolculuğumuz dört-beş saat sürdü.

Tohma Çayı, Kırkgöz Köprüsü, Eski Malatya'nın surlarını oflaya-puflaya aşan kamyonumuz Malatya'ya vardı. Keşar mahalleler, toprak damlı evlerden sonra, kırmızı çatılı büyük binalar ve parlak vitrinli, parke döşeli caddeye girdik. Arabamız bir yerde sağ yaparak, dar bir sokağa girdi. Sokağın iki yanı bakırcılarla dolu.

Kemal'le bir hana girdik. İki katlı kocaman bir bina. Alt katta bakırcılar, semerciler, terziler, kalaycılar var. Üst katta balkonlu odalar. Han, otel karışımı bir yer. Yatacak bir yer sorduk. Hancı, paramız olup olmadığını sordu. Cevabımızı aldıktan sonra:

-Yataksız boş odalarda yirmibeş kuruşa kalabilirsiniz. Yataklı karyolalı odalarda kalmak isterseniz bir lira, dedi.

Boş odayı tercih ettik.

Burada iki gün kaldık. Bu süre içinde hastaneden sağlık raporumuzu çıkardık. Üçüncü günün sabahı Akçadağ'a nasıl gideceğimizi sorarak, istasyona gittik. Katar katar trenler... Keskin düdük sesleri... Yüksek, kocaman camlı istasyon binası ve kırmızı yakalı, lacivert elbiseli görevliler... İtişip kakışan insanlar arasında biletimizi alıp trene bindik. Koridorda ayakta durarak camdan

dışarıyı seyre ediyoruz.

Tren, kıvrıla kıvrıla dağ ve tepeler arasından Akçadağ İstasyonuna gelince hemen iniyoruz.

AKÇADAĞ"dayız!

İstasyonda gri-haki elbiseli öğrenciler var. Enstitüyü soruyoruz. Bize ilgi gösterip, sahip çıkıyorlar. Onların öncülüğünde, Enstitüye doğru yürüyoruz.

Düz geniş bir yol. Yolun başında kocaman bir kapı. Kapının üstünde de şunlar yazılıydı.

AKÇADAĞ KÖY ENSTİTÜSÜ

KURULUŞ: 17 NİSAN 1940

Kapıdan geçip öğrenci kalabalığıyla birlikte ilerliyoruz. Bizim gibi yeni gelen, ama genellikle kıl şalvarlı, beyaz gömlek ve uzun donlu, çarklı çocuklar hayli çoğunlukta.

Stabilize geniş yolun iki yanı, tek sıralı kavak ağaçlarıyla devam ediyor. Yolun hemen kenarlarında başlayan bahçeler. Düzenli, geometrik çizgideki kayısı ağaçları. Elmalıklar ve diğer meyveler... Yaşlarına göre parsellere ayrılmış fidanlıklar.

Yolun kenarlarında aralıklarla dizilmiş, küçük kaideler üstünde büstler, kitabeler, özdeyişler. Özdeyişlerin altlarındaki isimleri okuyorum:

KEMAL ATATÜRK, İSMET İNÖNÜ, HASAN ÂLİ YÜCEL, İSMAIL HAKKI TONGUÇ, PESTALOZZI, JOHN DEWEY, KERSCHENSTEINER.

Bir kilometre kadar ilerledikten sonra, renk renk çiçekler içinde tek katlı, kırmızı çatılı taş binalar görüyoruz. Bunlar öğretmen ve memur evleriymiş.

Enstitüye giriyoruz. Kırk-elli kişiden oluşan bir kalabalığız. İki yetişkin öğrenci geldi. Bunlar son sınıf öğrencileriymiş. Görevleri bizlerin kayıt-kabul işlerini yürütmek ve yönlendirmekmiş. Hemen oracıkta, bizleri sıraya koyup, iki kümeye ayırdılar. Her biri, bir kümeyi alarak, İdare Binası dedikleri yerin önüne getirdiler. Kayıt evrakımızı verdik. Bir

müddet bekledikten sonra, kazananların adları okundu. Adları okunmayanların, köylerine dönmeleri söylendi. Ağlayanlar sızlayanlar var. Kemal'le ben kazanmışız.

Evrakı tamam olan öğrencilerin kayıtları yarın yapılacaktı. Görevli iki ağabey, gidin kendinize yatacak yer bulun diyorlar. İstasyonda bir han varmış, orada kalabilirmişiz.

Ayrılmadan evvel okulu geziyoruz. Bizden evvel gelip, kaydını yaptıran Saliha ile daha sonra eşim olan Leman Nergis kardeşleri görüyoruz. Golf pantolon ve lacivert ceketli elbiseleri vardı. Küçük, minnacık boylarıyla elbiselerin içinde kaybolmuşlardı sanki. Onlara imrendik.

Son sınıf öğrencileri Fahrettin Tüzün ve Ahmet Aksu da bizleri bulup ilgileniyorlar. Okulu gezdiriyorlar. 1, 2 ve 3. binalar, derslikler, atölyeler, kütüphaneler, müzik odaları... Binalar arasında geniş alanlar. Düzgün geometrik parke taşlı yollar. Bunları hep öğrenciler yapmış. Binaların hemen üzerinde kocaman spor alanları... Futbol sahasının kıyıları kireçle çizilmiş. Voleybol, basketbol sahaları hepsi çok düzenli.

Mandolin ve akordeon çalarak eğlenen öğrenciler... Jimnastik sahaları, barfiks demirleri... Buralarda çalışmalar yapan öğrenciler. Sahanın hemen üstünde kocaman bir su kanalı var. Kanaldan arklara sebze bahçelerine sular akıyor. Tarlalarda çalışan kızlı-erkekli öğrenciler. Kıyılara sepet sepet domatesler, patlıcanlar, biberler...

Dersliklerden hayli uzakta, aşağılarda ahırlar var. Burada daha evvel görmediğimiz kocaman inekler, küçük büyük buzağlar ve danalar var. Başka bir yerde atlar gözüktüyor. Oraya gidiyoruz. Koşum ve binek atları, taylar... Hepsinin bakıcıları yine öğrenciler. Daha uzaklarda koyun sürüleri, arı kovanları da varmış.

Kemal'le akşama doğru istasyondaki hana gidiyoruz. Orada helva ekmekle karnımızı

doyurup, toprak odalarda elbiselerimizi yastık yapıp yatıyoruz.

Günün ağarmasıyla kalkıyoruz. Doğru Enstitüye. Öğrenciler de kalkmışlar. Bir siren sesiyle herkes meydanlara toplanıp, halkalar oluşturuyor. Kollarında kırmızı bant olan yetişkin öğrenciler, halkaları yönlendiriyorlar. Spor öğretmenleri de onları kontrol ediyor. Akordeon, mandolin ve keman çalan öğrenciler, halkaların ortasında yerlerini aldıktan sonra, müzik eşliğinde oyunlar başlıyor. Ege Zeybekleri, Erzurum Barları, Sivas Halayları... Bizim için en ilginç ise Ağın oyunları oldu.

Kemal'le birlikte İdarenin önündeyiz. Dün gelenlere yeni katılımlar oldu. Mustafa Çavdar, Necati Özden, Vahşenli Zeki Gündoğdu, Recai Ertürk, Nami Timuçin, Osman Yılmaz, Ömer Ercan, Hüseyin Demirezer ve Halit Erben de bize katıldı.

Kayıtlarımız yapıldı. Artık, öğrenciyiz. Henüz yemek vermiyorlar. Helva ekmekle karnımızı doyuruyoruz.

Öğleden sonra kırk-elli kişilik gruplar oluşturduk. Sınıflarımız saptandı. Berber saçlarımızı kesti, hamama götürüldük, yıkandık. Eski elbiselerimizi aldılar. İkiser kat iç çamaşırı, iki tane gömlek ve kalın lacivert kumaştan dikilmiş olan elbiselerimizi verdiler. Kaytanlı postallarımızı da giyince bütün eksikliklerimiz tamamlanmış oldu. O gün de yemek yiyemedik. Ama, geçici yatakhane de yatabildik.

Bir gün sonra başkanlarımız, yemekhanedeki yerlerimizi gösterdiler. Yemek ziliyle birlikte yerlerimizi aldık. Onar kişilik masada, herbirimize yarım ekmek, birer tabak, birer de bardak verdiler. Karavanalarda pirinç pilavı, kamıyarık ve lokma tatlısı vardı. Paylaşarak yedik.

UMUDA ULAŞMIŞTIK...

15 Aralık 1994

ÖZÜRLE YAŞAMAK

Zeki HAFIZOĞULLARI

Özürümü kalbimde taşıyorum.

Ölüm bellibelirsiz sızıyor içime

Kurtuluşu yok

Kurulu bir saatim sanki

Azrail yanıbaşında

Bir gün vakit gelecek

Boşalacak zemberek

ve duracak saat

Korkmuyorum

Gizi hiç kalmadı hayatımın

Mecburum bu sonu bilmeye

ve böyle yaşamaya

Bugün kalan günlerim değerli

Kısalttım geceleri bir bir

Karanlıkları azalttım

Büyüdü avuçlarımda gündüzler

Artık hayıflanmıyorum geçen günlere

Yeter ki tadını almayı becer

Özürle yaşamak da güzel

27.9.1994

Not: Hafızoğulları'nın iki şiiri Ankara Barosu'nun "ŞAİR HUKUKÇULAR" adıyla çıkardığı bir kitapta yayımlandı. O kitapta şiirlerinin Ağın Düşün ve Sanat Dergisinde basıldığı özellikle belirtilmiştir.

AĞIN'A GİTTİK

Nuri ONAT

1994 yılının Ağustos ayında eşimle birlikte Ağın'a gittik. Bu gidişimizde bir yandan eski dostlarımızla buluşurken, bir yandan da değişmelerden, yeni oluşumlardan son derece etkilendik, sevinç duyduk, göğsümüz kabardı birer Ağın'lı olarak.

Ankara'dan Ağın'a dek yollar asfalt, güzel ve bakımlı. Ağın'ın içine değin asfalt olan yol, bir süre betonlaşıyor. Ama Ağın'ın batısından çıkınca gene asfalt oluyor. Eskiden Arapgir'e 6-7 saatte gidilirdi. Şimdi, en rahat olarak yarım saatte gidiliyor. Hatta diyebilirim ki, Kozluk Çeşmesi'nde durmadan yirmi dakikada bile gidilebilir.

Bu kez Ağın'ı çok değişmiş bulduk. Bu değişim, yalnız altyapı ile ilgili değil. Tüm üst yapıda belirgin bir değişme var. Örneğin Liseli kızlarımız başları açık, uygar giysilerle okula gidiyorlar. Tıpkı Ankara ve İstanbul liselileri gibiler. Tertemiz, uygarca kılıkları var. Sokakta gördüğümüz on kadından enaz sekizi de aynı durumda. Bu uygarlık örneğini ne Elazığ'da ne de Malatya'da görebilirsiniz. Dahası da var: Deniz (Baraj Gölü) kıyısındaki Gazinoda akşamları kadınlarla erkekler aynı masayı paylaşıyorlar. İlçenin kaymakamı, öğretmen ve öteki memurlar, hep buraya geliyorlar. Gençlerin çoğunun Okey oynadıklarını gördük. Ağın'da bir okey hastalığı var.

Hacıgil'in mezarlıktan Hükümet Konağı'na değin geniş bir cadde açılmış, iki yanına tretuvarlar yapılmış ve ağaçlandırılmış. Biz Ağın'dan dönerken Çarşı'dan Hacıgil'in Mezarlığı doğru, tretuvarlara karo döşenmeye başlamıştı. Bu caddenin Lololar yönüne üç dört katlı beton yapılar yapılıyor ki, en çok hoşumuza giden de bunlar oldu.

Ağın'da hemen hemen dam kalmamış. Artık ne loğ loğlamak, ne de dam kürümek var. Vaktiyle bizler, neler

çekmiştik bu damları loğlamaktan ve kürümekten... Şimdi herşey kolaylaşmış. Buna daha da çok sevindik.

Hükümetle Ziraat Bankası arasında yapılan daire biçimindeki çarşı, daha da güzel. Bu çarşığı doğudan batıya ikiye bölen geniş kapılar var. Eczane, kasaplar, Bedrettin Karataş'ın kuaför dükkânı da burada. Çarşı dedikse, bundan başka çarşı yok demek değil, elbette. Koçan'a, daha yukarılara doğru birçok dükkân daha var Ağın'da. Bu çarşının bir özelliği var: Isıtma kolaylığı. Çünkü merkezi sisteme bağlanmış.

Ağın'daki Ziraat Bankası ile Postane değme ilde bulunmaz. Her ikisinin de üst katları lojman, alt katlarını ise servisler oluşturuyor. Dediğim gibi her ikisi de kolay kolay bulunmaz.

Yıldız Hanımın (General Güner Omay'ın eşi) evi, Baraj Gölü'ne tepeden bakıyor. O kadar güzel yere yapılmış. En çok sevdiğim evlerden biri de amcam torunu Mübeccel Yurtçu'nun evi. Onun da Baraj Gölü'ne hakim bakışı var. Üstelik önünde sebzelik, yanlarında elmalık ve kayısılik, bağ da var. O bademden başka bir bitki yetişmeyen bir yerde gür bir bağ ortaya çıkmış.

İsmail Beşe ile emekli öğretmen Fahrettin Tüzün'ün elmalıkları çok güzel. Yalnız elmaları satamıyorlar. Geçen yıl üç bin liradan satmak istemişler ama; alıcı bulamamışlar. Başkalarının da elmalıkları, kayısılikları var elbette. Ama hepsiyle görüşemedim. Kayısıliklar kolay da, bu elmalıklar bir sorun. Sanırım kayısıcılarla elmacıların bir araya gelip kooperatifleşmeleri gerekecek. Elmaların hepsi de golden türünden. Ne yazık ki, satamıyor. Buna bir çıkış yolu bulmak gerek.

Ağın'da daha doğrusu Ağın'ının kazandığı ürünlerden satılamayanlardan biri de

kerevit. Alış-veriş için en yakın iller Elazığ ile Malatya. Ne ki, bu iller kerevit yemiyor. Böylece de yıllardır Ağın'da kerevit avlanmıyor. Aman, Karadenizliler duymasın, hemen oraya üşüşürler. Onlar, uzun süre karıntokluğuna da çalışırlar ama; en sonunda satış yolunu bulurlar ve kısa sürede zengin de olurlar. Bana öyle geliyor ki, bizimkiler, kerevit ağını attıklarının ertesi günü zengin olmak isterler. Sanırım sorun burada yatmakta. Bu sorunu çözmek kolaydır ama, biraz iktisatçı olmak gerekir.

Feribotun Şenpınar kıyılarına kadar o şeridi hep dolaştım. O kadar güzel koylar var ki, görenlerin ağızları sulanır. Buralarda çok güzel plajlar kurulabilir. Plaj yapmak, pek pahalı bir şey de değildir. Birkaç tane kabinle bir iki tane de barınılacak yer. Hepsi bu kadar. Daha ileride iş genişletilebilir.

Ağın'da yüz ellinin üstünde taksi bulunduğunu söylediler. Gerçekten öyle. Her evin önünde bir taksi görülüyor. Bu taksiler ne işe yararlar, Ağın'dan plajlara, plajlardan Ağın'a müşteri taşıdığını düşünmüyor musunuz?

Yazdıklarımı abartılı bulanlar olabilir. Bunlar, Ağın'ı görmeyenlerdir, bilmeyenlerdir. Şu 15-20 yıldan bu yana Ağın'la ilgilenmeyenler için doğaldır, olacaktır bu eleştiriler. Çünkü bu kadar değişikliklerin bu kadar az zamanda gerçekleştirildiğine inanmak, biraz zor olsa gerek. Ağın'ı görmeyenler, uzun süre Ağın'a gitmeyenler, bir yolunu bulup oraya gitsinler. İstanbul'da, Ankara'da ne bulunuyorsa Ağın'da da var.

Ağın'ın bir eksiği var ki, bu asla bağışlanamaz. Bu da hem Feribot İskelesinde, hem Jandarma Çeşmesi'nde gecelerin karanlık geçmesidir. Yani ışsızlıktır. Bu eksiğin giderilmesini yeni gelen kaymakamdan bekliyoruz.

O Jandarma Çeşmesi, her yerde bulunabilecek bir yer değil. Çeşmenin olduğundan su gürül gürül akıyor. Yurdun her yanında kuraklık hüküm sürerken o

çeşme gene gürül gürül akıyordu. Çünkü arkasındaki sıra tepelerin tuttuğu su, bitip tükenecek gibi değildir. Çeşmenin batı yanında bir söğüt ağacı var ki, şimdiye değin ne tahra ne de balta görmüştür. Siz, hiç budanmamış söğüt ağacı gördünüz mü? Görmedinizse Ağın'a gidin göreceksiniz. Bu söğüt ağacı, altındaki iki büyük piknik masasını gölgelemektedir. Söğüt gölgesinin yiğit gölgesi olduğunu bilirsiniz... İçiniz buz gibi suyu, piknik masalarından birine kurulup azığınızı yiyin, içkinizi yudumlayın. Hem de koyu söğüt gölgesinde. Daha bitmedi. Çeşmenin arkasında bir de piknik ocağı var. Çayınızı, kebabınızı orada yapabilirsiniz. Bu çeşmeyi yaptıranlar da yapanlar da sağ olsunlar, var olsunlar...

Çeşmenin yanındaki masaları Kaymakam Hurşit Kuş yaptırmış. Masaların her yerinde tahta yerine kalas kullanılmış cıvata ve somunlarla tutturulmuş. Sizin anlayacağınız.

Burada, bir konuya değinmeden geçemeyeceğim. Ağın Kaymakamı Hurşit Kuş, Ağın için çok yararlı işler yapmış. Hekematlar'da bir şey yok ama, Hoplar tamamen yeşillenmiş. Osmanbaşları yeşillenmeye başlamış. Kalecik'in üzerinde ve yamaçlarında gür bir orman yetişmiş. Hurşit Bey, bir halk adamı. Hep halkın içinde ve yanında bulunmayı yeğliyor. Böylece de ondan destek görüyor. Bu, herkese nasip olmayan bir kişilik. Batman Vali Muavinliğine gitmesini engelledik ama; bunun sonunda Valilik vardı. İşte buna engel olmaya hakkımız yoktu. Umarız yakında Elazığ Valisi de olur, Ağın'la eskisi gibi ilgilenme olanağı bulur. Derin saygılarımla İstanbul'dan merhaba!

Haydi bütün hemşehrilerime selam ve saygılar, bütün iyi günler sizin olsun aydınlık ve mutlu yarınlara ulaşmanızı candan dilerim.

20.12.1994

Böyle mi Olacaktı?

Memduh SOYLU

Salkım söğüt, boyun eğmiş derede,
Sarı güller, böğürtlenler nerede?
Şu halini bilenlerin göre de
No'ldu bu yerlere deyip ağlaya.

Ağın dereleri yosun mu tuttu?
Çatlamış topraklar suyun mu yuttu?
Yağmursuz bulutlar, seller unuttu.
Kurumuş dereler nasıl çağlaya?

Şu bağların geçmişini bilenler
Üzümüm var teveğim var diyenler
Taze taze sarma sarıp yiyenler
Yaprağı yok deste deste bağlaya.

Arayıp bulursan az çok şunları
El taşında çekilmiş dut unları
Böğürtlen, karadut, ye ki bunları
Herbiri bir çeşit şifa sağlaya.

Ağın'a gelmiyor kardeşim, bacım,
Ocağın başında paslandı sacım.
Yıllardır uykusuz, yorgun ve acım
Anam yok ki taze ekmek yağlaya.

Ey Memduh, çaldığın kırk bir saz ki
Ömür kısa, zaman okadar az ki
Ağın'a öz, dertli şiirler yaz ki
Aşık olan yürekleri dağlaya.

Yalova: 11 Ağustos 1994

HOZAKPUR DESTANI

Ismail BEYDEMİR

Çıktım Karadağ'a açtım gözümü,
Gördüm ki; yadlara haram gibisin.
Ben de söyleyeyim bir çift sözümü,

Sana gelip gönlün soram HOZAKPUR,
Düşlerini hayra yoram HOZAKPUR.

AĞIN bahçesinde çok ünün vardır,
Holez ortasında göbek gibisin.
Hasbahçe yolları dolanır, dardır.

Sende folklor öbek öbek HOZAKPUR.
Çavuş Dayı'mız yok, nedek HOZAKPUR..

Gurtkolu'ndan kurtlar köye inemez,
Hep başında sevda tüter gibisin.
Seni bilen özlemini yenemez,

Şenliğin şenlikli biter HOZAKPUR.,
Sadık bumumuzdan tüter HOZAKPUR..

Sulaklardan kara yeller esende,
Günün görmüş yaşlı güzel gibisin.
Çok dostun anısı birikmiş bende,

Çejeli, Ağalı ezel HOZAKPUR.,
Gelmez artık Nevzat Özel HOZAKPUR..

Baharında menevşeler yeşerir,
Yeşil bir beşiğe biner gibisin.
Karadağ'ın kürtükleri geç erir,

Gamını derdini yener HOZAKPUR.
Devran Karataş'sız döner HOZAKPUR..

Yeni Pahar pınar olmuş çağlıyor,
Kabuk tutmuş derin yara gibisin.
Okulun boşalmış içten ağlıyor,

Yüreğin sanki bir çıra HOZAKPUR.,
Yücel'siz Ateş'siz kara HOZAKPUR..

Küşne yolu dik yukarı çıkılmaz,
Tarihe bağlanmış kolan gibisin.
Ergönül gardaşsız türkü yakılmaz,

Gönlümü yaslara salan HOZAKPUR,
Hayrullah Çeji'siz kalan HOZAKPUR..

Kum Çukuru'n tavşan keklik yatağı,
Müşgülleri yenmiş kolay gibisin.
Dağ taş ayak izi, ölüsü sağı,

Paslı gönüllere kalay HOZAKPUR,
Çırpıcı Dayı'sız halay HOZAKPUR..

Sende doğup yeten, senin sevdalın,
İncirli bağımın gülü gibisin.
Herkes imar eder, kesmez bir dalın,

Fevzi'li, Ateş'li veli HOZAKPUR
Necmetdin sevginle deli HOZAKPUR.

Kime ne diyelim, felek bu eler,
Lokman'ca dermanlar bulan gibisin.
Dostların gözünün yaşını siler,

Ağarmış saçını yolan HOZAKPUR,
Ölü-sağ dostlarla dolan HOZAKPUR.

Bağlarında bağdamları, seraplar,
Gönüllerde geniş, alan gibisin.
Fermanın yazılsa, evreni kaplar,

BEYDEMİR der; hepsi yalan HOZAKPUR,
Deli İbrahim'siz kalan HOZAKPUR.

10 Ağustos 1994

AĞIN'DAN BİR KUŞ UÇTU

Dr. Vâkîf ÖZKUL

Dergimizin 5/93 sayısında Ağın'da görev yapan kaymakamların listesini yayımlamıştık. Kimler geldi, kimler geçti.

Ağın 1953 yılında ilçe olduğu zaman ilk defa kaymakam vekili olarak Elazığ'lı hemşehrimiz sayın Selami Celayir görev aldı. Ben lise öğrencisi idim. Çevik ve hareketli yapısıyla yerinde durmaz, o zaman sayısı daha çok olan yolsuz köylerimizi sık sık dolaşırdı. Sevecen ve sempatik ifadesiyle insan ilişkilerini çok iyi kurardı. Zaman içerisinde yükselişini hep devam ettirdi. Vali oldu. İçişleri Bakanlığı müsteşarlığına kadar yükseldi. Danıştaya üye seçildi. İhtilalde sürgüne gönderildi. Halen Danıştay baş savcısı olarak görev yapıyor. İlişkımız hiç kopmadı.

Sayın Mustafa Aşkın'la da dostluğumuz vardı.

Uzun dönem Ağın'dan uzak kaldığımdan, kaymakamlarımızın bir çoğunu tanıma olanağını bulamadım. Çok başarılı olanların yanında, şark hizmeti kabilinden görev yapanların olduğunu da öğrenirdik. Hakkında söz edemiyecelerim beni bağışlasınlar.

Özentisiz görünüşü yanında, olaylara yaklaşımı, pratik çözüm yolları uygulamasıyla halk adamı olan Sayın Saim Çotur'u görüyoruz 1966 yılında Ağın kaymakamı olarak. Ne yazık ki çok

kalmadan ayrıldı. Sayın Çotur onsekiz sene sonra Elazığ valisi olarak döndü. Ağın'dan halkın ve yerel yöneticilerin akın akın "hoşgeldin" ziyaretleri bir coşku seli gibi idi. Benim de 1984 yılında dört aylık Elazığ görevim o zamana raslamıştı. Bir bahar günü sayın Çotur'la gurup halinde Ağın'a gittik. Halkımızın sevinç gösterileri ile kucak açışlarına, yuvaya dönmenin gözlerindeki ışıltısıyla yanıt veriyor gibiydi. Bütün mahalleri yürüyerek dolaştık. Yamaçlar beyaz badem çiçekleriyle kaplıydı. Arada bir pembe çiçekleriyle acı bademler "bizde buradayız" diyorlardı sanki.

1969-1973 yılları arasında uzun süre Ağın kaymakamlığı yapan Sayın Mahmut Yılbaş'ı hiç tanımadım. Dergimizi yayımlamaya başladığımız zaman, Ağın'dan gelen arkadaş ve dostlarımız dergi göndermemiz gereken isimler içerisinde sayın Yılbaş'ın ismini de vermişlerdi. Bir süre sonra telefonla özel kalemden "Van valimiz Mahmut Yılbaş arıyor" dediler. Ağın'la ilgili duygularını aktarıp, teşekkürlerini bildirdiler. Sayın Yılbaş'la böylece tanıştık. Basından ve televizyonlardan, Van iline yaptıklarını öğrendikçe, halkla nasıl bütünleştiğini gördükçe, hele yüzbinlerce Van'lının tek ağızdan "Partimiz Vanspor, adayımız Yılbaş" diye seslendiğini duydukça göğsüm kabardı. Belki de egoistçe bir duygu ile keşke Elazığ valiliğine gelse diyordum.

Şimdi Malkara kaymakamı olan Sayın Turan Eren'i de hiç tanımamıştım. İstanbul'daki Ağın demeğinin düzenlediği geceye katılması ile tanıdım. Demek ki Ağın'a verdiklerinin yanında, yüreğinin bir parçasını da orada bırakarak ayrılmıştı. Ağın da Sayın Eren'i unutmamıştı.

Benim yakından ve uzun süre tanıma olanağı bulduğum kaymakamımız Sayın Hurşit Kuş oldu. Ağın da göreve başladığı günden itibaren, insanlara yaklaşımı, halkla bütünleşmesi ile dikkatleri üzerinde topladı. İlk aylarda bile, her kesimden insanlarımızın O'nu tanımlayan yazılar göndermesi, dergimizde yayımlanması bu özelliklerinin birer kanıtı değil midir?

Kıraç toprağımızdan Ağın'a ekonomik katkısı olabilecek ne varsa araştırdı durdu. Fizibilitelerini yaptırdı. Dışandaki Ağın'lılardan destek aradı. Ağacından meyvesine, sebzesinden bitkisine, balığından kerevitine kadar inceledi. Siyah mermer buldu. Baraj gölünün yamaçlarına binlerce fidan dikildi. Şimdi yeşil yeşil göz kırpan fidanlar, yarın rengârenk bir haliye dönüşecek. Yıllardır âtil duran ve yok olmaya terkedilen deri fabrikasına işlerlik kazandırıldı. Bunda Belediye Başkanı Erol Korkmaz'ın katkılarını da yadsıyamayız. Hayvancılık da özendirildi.

Ağın'daki beraberliğimiz dışında, işlerin takibi için Ankara'ya her gelişinde Hurşit Kuş'la guruplar halinde beraber olduk. O'nun sempatik, insancıl ve yumuşak kişiliği altında kararlı ve tutarlı idarecilik

yönünü farketdiğimde: Hurşit'ciğim, Ağın kaymakamları içerisinde Vali olacaklardan biri de sensin demiştim.

Süresini doldurdu ve Ağın'dan bir KUŞ uçuştı giti Vali Muavinliğine. Arkasında güzellikler bırakarak. Dileğim Elazığ'a Vali olarak dönmesidir.

Duygu ve düşüncelerimi dile getirirken bende çağrışım yapan, çok sevdiğim TEVFIK FIKRET'in bir şiiri ile yazımı bitiriyorum. Tüm yaşamında başarılı, mutlu ve özgür bir KUŞ ol sevgili HURŞİT.

*Kimseden ümmid-i feyz etmem,
dilenmem perr-ü bâl,*

*Kendi cevvim, kendi eflâkimde kendim
tâirim,*

Inhina tavk-i esaretten girandır boynuma,

Fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür bir şairim.

Tevfik FIKRET

A.Kadir bu şiiri Türkçeye şöyle çeviriyor:

Ne bir bağış beklerim kimseden,

Ne kol dilenirim, ne kanat,

*Kendi göklerimde kendi kendime uçar
giderim.*

Bana, eğilmek boyunduruktan bile ağır.

İşte böyle bir şairim ben,

Tepeden tırnağa özgür.

Abdülkadir MERİÇBOYU

MUSA DEVİREN'E SELAM

Erol KORKMAZ
Ağın Belediye Başkanı

1980'li yıllarda Ağın'da 90-100 hat kapasiteli, otomatik olmayan PTT Telefon Santrali mevcut idi. Sadece ilçe merkezine hizmet eden bu santraldan çok az insanımız yararlanabiliyordu.

1985 ve 1986 yıllarında PTT Türkiye çapında haberleşme ağı kurmak üzere büyük bir atılım hamlesi başlattı. İl ve ilçelere yeni tip tam otomatik telefon santralleri kurulmaya başlandı. PTT Elazığ Bölge Müdürlüğü'nün bu çalışmalar esnasında Ağın için ancak 250 hat kapasiteli santral tahsisatı çıkardığını öğrenmiş, bir çok hemşehrımızın yıllardır beklediği telefonlarına yine kavuşamayacağını anlamıştık. Şimdi rahmetli olan PTT Müdürümüz Mustafa Yay ile konuşuyor, yapacak bir şey bulamıyorduk.

İşte o tarihlerde yıllık izinle gelen Andirli hemşehrımız Musa Deviren imdadımıza yetişti. Kendisi PTT telefon santrallerini yapan şirketin Planlama Müdürü idi. Oturduk, konuştuk ve bekleyen abone sayısını arttırabilirsek kendisinin PTT nezdinde girişimlerde bulunup, gelecek santral 500 hat kapasiteye çıkartabileceğini belirtmesi yüreğimize su serpti. Hiç unutmuyorum, bizzat ben elimde boş dilekçe kağıtları ile dükkân dükkân, ev ev dolaşıp birçoğunun ücretini bizzat karşılıyarak yüzlerce Telefon Tahsis dilekçesi toplayıp Mustafa abiye teslimettim.

Sonra Musa Deviren hemşehrımız İstanbul'da girişimlere başladı ve çok geçmeden 1986 yılının Ekim ayında bir gün hayırlı haberi verdi: 500 hatlık santral talebimiz kabul edildi, cihazlar üretildi ve yola çıktı. Yarın akşam kayık başında bekleyin.

Sevincimizi sormayın gitsin. Malzemeler

geldi, kuruldu, en uzak köylerimiz bile telefona kavuştu, sırada bekleyen kimse kalmadı. Herkes mutlu, herkes sevinçli, emeği geçen herkese hayır dualar ettik.

Şimdi Ağın'ımızın 1991 yılı Ağustos ayında 1000 hat kapasiteye çıkarılmış tam otomatik telefon santrali ile PTT Müdür ve görevlilerinin üstün hizmet anlayışı ile gurur duyduğumuzu belirtirken, rahmetli Mustafa Yay ağabeyimizi saygı ile anıyoruz.

Gelelim 1994 yılına; Ağın'lı hemşehrilerimizin kıymetli oyları ile seçilerek Belediye Başkanlığı görevine başladığımda; Başkanlığın telefon santrali olmadığından zaman kaybı ve iletişim sorunları ile karşılaştık.

Geçen yılın Eylül ayında Andirli hemşehrımız Musa Deviren ana-baba ocağını ziyaret için geldiğinde bana da uğradı ve bu esnada Başkanlıktaki haberleşme sorununu benim anlatmama gerek kalmadan gözleri ile gördü. Aradan bir kaç ay geçti, bu kıymetli hemşehrımız tüm masraflarını bizzat karşılayarak Ağın Belediye Başkanlığı'na Karel MS 48 model tam otomatik telefon santralını ve telefon makinalarını hediye etti. Tüm montaj malzemelerini, hatta Malatya'dan gelen montaj teknisyenlerinin ücretini dahi hemşehrımızın karşıladığını belirtmek isterim.

Şimdi Başkanlığı aradığınızda karşınıza görevli elemanımız çıkıyor ve kimi arzuluyorsanız anında aktarıyor.

1976 yılında kaybetmiş olduğumuz Andirli'li Osman Deviren ağabeyimizin oğlu olan Musa Deviren kardeşimize, bizlere; daha doğrusu memleketine yaptığı bu katkılardan dolayı teşekkür ediyor, buradan selam ve sevgilerimizi gönderiyorum.

ÖMÜR BOYU

Mehmet ORHAN

Bir sevda türküsünde gülüşünü duyarak,
En güzel sözcüklerle okşamak, sevmek seni
Ve dizelerde yaşatmak güzelliğini.
Garipsi bir eziklik içinde burkularak,
Yanında gördükçe kıskanmak gölgeni.

Sesinde şarkıların soluk kesen ahengi,
Saçlarında kokusu bahar sabahlarının,
Tutkulu bakışlarında gözlerinin,
Yüreğe tepeleme doldurmak yaşamı,
Ve dizlerinin dibinde kucaklamak zamanı.

Bu kırsal akşamların donuk yalnızlığında,
Damarlarıma akıtmak erdem sıcaklığını.
Öpülesi yumuşaklığını dudaklarının,
İçmek kana kana bir değil, bin yudumda,
Ve tekmil sevilere belenmek ömür boyu.

Ankara-1978

KÂHTA'DA ÖĞRETMENLİĞİM BİR SAAT SÜRDÜ

Osman Sulhi AKSU

Sene 1963. Kırşehir'den Adıyaman'a atanmışım. Daha doğrusu 1960 senesinde URFA'da beraber çalıştığım Valim Alaattin Kır'al'ın isteği üzerine Adıyamana atanmışım. İçişleri Bakanı Kırşehir'li Müfit Hoca'nın oğlu Sahir Kurutlu idi. Onun tüm çabalarına rağmen atama emri iptal edilememişti. Çünkü emir Cumhurbaşkanı Sayın Cemal Gürsel'den gelmişti. Alaettin Kır'al emekli tümgeneral idi. Cemal Gürsel Paşa ile birlikte çalışmıştı. Alaattin Kır'al'ın ricasını kırmamıştı. Alaattin Kır'al, Paşaya, "İstedüğün Emniyet Müdürünü emrinize verelim" dediklerinde "ben bir tane emniyet müdürü tanıyorum" diye cevap vermişti.

Kırşehir'e Şubat ayının soğuk bir gününde çoluk çocuk ve eşyalarımızla birlikte zorlukla geldik. Sümer Otel diye bir otele indik. Otelde kalorifer olmadığı gibi odalarında soba da yoktu. Antreye bir soba koymuşlar onun etrafında ısınıyorlardı. Bize iltifat olsun diye mangal getirdiler, bir süre sonra beş yaşındaki

kızım zehirlenme geçirdi, zor kurtardık. Asıl zorluklar bundan sonra başlayacaktı. Emniyet amirini çağırdım. Lojman sordum. Yüzüme hayretle bakarak "Müdürüm, değil lojman, Emniyet Müdürlüğü binası da yok, bir otelin ikinci katının yarısı Emniyet Müdürlüğü, yarısı karakol." demişti. Şaşırmışım. Bu durumu bilseydim, çocukları getimezdim. Veya gelmezdim. Emniyet Amiri ile münasip bir ev soruşturduk. Maalesef ev yoktu. İşin ilginç yönü, hastahane binası ile Orman Başmüdürlüğü binasından başka kiremitli bina da yoktu. Yirmi altı bin nüfuslu kocaman bir güneydoğu köyü idi. Bu durumda yapacağım şey çocukları da eşyaları da alarak İstanbul'a gitmek ve duruma daha sonra karar vermektir. Eşyalar kamyonla ve kamyon şöförü de bizimle beraberdi. Vali beye bizi böyle bir yere getirttiği için kızmış ve onu ziyarete gitmediğim gibi geldiğimi de söylememiştim.

Kamyonla yola çıktık. Kırşehir, Kayseri, Malatya şiddetli bir kış geçirmesine ve

hele Darende de üç metre kar duvarları arasından geçip geldiğimiz halde burada kar yoktu. Yollar kuru ve topraktı. Yolumuza devam ederken hem üzülyör ve hem de seviniyorduk. En çok da çocuklarım seviniyorlardı. Nasıl sevinmesinler, İstanbul'a gidiyorduk. Adıyaman'a yirmi beş kilometre mesafede Şambayat diye bir Bucak var. Kamyon buraya yaklaşırken arkadan bir araba yol istedi. Şoföre yol vermemesini söyledim. Ancak arkadaki araba ısraren yol istemeye devam ediyordu. Bu arada şöför "arabada fors bayrağı var" dedi. Yol verdik. Araba öne geçti ve önümüzde durdu. Valinin arabası idi. Arabadan indi ben de indim. "Nereye" dedi. "İstanbul'a" dedim. "Ne için" "Oturacak bir ev bile yok" dedim. "Bana sordun mu" deyince mahcubiyetten cevap veremedim. Bizi arabasına aldı. Biz önde kamyon arkada geri döndük. "İşte eviniz" diye vali konağını gösterince işler yine sarpa sardı. Ben bazı nedenlerle vali beyle beraber oturamazdım. Eşyalar kamyonda bir gün daha kaldı. Biz de bu arada ev aradık. Çok değişik bir usulle oturabileceğimiz, mutfağı, banyosu olmayan, tuvaleti dışarda olan bir ev sağlayarak eşyaları içeri aldık. Ertesi gün göreve başladım. İlk etapta, Vali Muavinliği, Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüğü ve lisede Felsefe öğretmenliği verildi.* Kabul etmemenize olanak yoktu. Henüz ihtilal hükümeti iktidarda olup valilerin 5, 25 ve 52 sayılı kanunlarla bir aya kadar, gereğinde üç aya kadar, sorgusuz, sualsiz gözültüne

alma yetkileri vardı. Esasen bu görevler kabul edilmeyecek gibi değildi. Güzel hizmet birimleri idi. Çok dürüst, doğru, memleketsever, fakire acize hizmet veren ancak çok sinirli bir valim vardı. Göreve başladığım gün "Sana itimadım sonsuz, yerine göre valilik sen yapacaksın, ilk işin buraya emniyet müdürlüğü, karakol ve lojman yapmalısın" demişti. Amma bir kuruş da tahsisat yoktu. Sayelerinde Emniyet Müdürlüğü, Trafik binası, Karakol, Emniyet Müdürlüğü lojmanı yapıldı. Bu işimizi de çok enteresan metodlarla devletten bir kuruş dahi almadan yaptık. Okuyucularım arzu ederlerse, bu konuları da açıklama fırsatı bulurum.

Görevlerimize devam ediyorduk. Vali paşamızın emri ile bütün daire müdürleri ile KÂHTA ilçesine gitme emri aldık. Ben vali paşamızın bu emrini daire müdürlerine ilettim. Hastahane başhekimine durum müsaitse ve arzu ederse gelebileceğini hatırlattım. Zira kendisinden başka bir doktor daha vardı.

Kâhta, Adıyaman'a 46 kilometre uzaklıkta idi ve Kalburcu Çayı ile Kâhta çayı üzerlerinde köprü olmadığı için arabaların geçişine müsait olup olmadığına dair "Jandarma raporu" aldıktan sonra hareket ettik. Daire müdürleri kendi birimleri ile ilgili denetlemeye gittiler, vali bey beni de beraberine alarak Orta okula gittik. O tarihte lisesi yoktu. Toprak bir yoldan araba ile tozu dumana katarak okulun

önüne geldik. Kapının önünde genç birisi duruyordu. Kendisine yaklaştığımız zaman "Okul Müdürü" olarak kendisini tanıttı. Sınıflara girmek istedik, birinci sınıfa girdik. Okul müdürü, "matematik dersi" olduğunu söyledi, öğretmeni yoktu. Oradan ikinci sınıfa girdik, ders ingilizce idi, gene öğretmeni yoktu. Oradan üçüncü sınıfa girdik, dersleri fizik idi. Öğretmenleri yoktu. Okul müdürü; Kaymakam bey, sosyal bilgilere, askerlik şube başkanı, milli güvenliğe, doktor bey de kimya derslerine geliyorlar. Benden başka asil öğretmen yok deyince "ben size öğretmen buldum", beni göstererek işte size matematik öğretmeni, ingilizce öğretmeni, fizik öğretmeni." dedi ve bana dönerek "şimdi burada kal ve derse başla" dedi. Nereden başlayacağımı düşündüm. Vali paşanın böyle sürprizleriyle daha önce gerek Urfa'da ve gerek burada karşılaştığım için yadırgamadım. Vali paşayı geçirdikten sonra okul müdürü ile anlaşp birinci sınıfa matematik dersine girdim. Birinci ders sonunda öğlen paydosu oldu. Askeri lokal de yemek için haber gönderdiler. Hep beraber vali paşa başta olmak üzere bütün daire müdürleri ve Kâhta'nın ileri gelen şahsiyetleri ve bürokratları ile yemeğimizi yerken şiddetli bir yağmur yağdı. Uzun süredir yağmur yüzü görmeyen ilçe bizim gelişimizi hayra yordu. Dönüş hazırlıklarına başladık. Yağmurun dinmesini bekledik.

Bu arada pek hayır olmayan haberi il jandarma komutan vekili Hilmi bey verdi. Kâhta Çayı da, Kalburcu Çayı da taşmıştı. Geçit vermiyordu. Vali beye durumu ilettim. "Biraz bekleyelim" dedi. Akşam karanlığı çökmek üzere iken "gidelim" dedi. "Bayındırlık müdürü grayderin getirilmesi için emir versin" dedi. Yola çıktık. Çayın kenarına geldiğimiz zaman, karşıya geçiş için plan yaptık. Grayder bizleri geçirdi. Arabalarımız sonra gelecekti. Valinin makam arabasını geçirirken araba bir hayli sürüklendi. Bayındırlık müdürü grayder için bir emri olup olmadığını vali paşaya sorduğunda ben hemen "burada kalsın paşam ben nasıl olsa yarın derse geleceğim." dedim. Bir an düşündü ve "Adıyamana gelsin" deyince, benim de buradaki öğretmenliğim bir saatlik olmuştu.

* Ağınlı Fahri Yücel'e de Belediye Başkan vekilliği verilmişti.

* Halen Devlet Bakanlığı yapan Bekir Sami Dağcı de C. Savcı Yardımcısı idi.

GENEL MÜZİK VE YAPILARI



Ismail BEYDEMİR

Müzik üzerine dergimizde birkaç yazı yayımlandı. Bunların her biri bir tür konuyu, yani bir tür müziği içerdi. Biz bu yazımızda, müziklerin genel yapıları ve niceliklerini ayrı ayrı ele alıp, birbirleriyle oranlıyacağız. Bu işlemi de, aşağıdaki başlıklarda ele alacağız:

1. Müziğin anlatımı ve sınıfsal yapısı.
2. Müzik türleri:
 - a) Tampera sistem ve evrensel müzik.
 - b) Pentatonik sistem.
 - c) İslam egemenliği bölgesi müzikleri sistemi.
3. Türk müziği nedir?
 - a) Osmanlı Divan müziği.
 - b) Halk müziği.
4. Cumhuriyet, Mustafa Kemal ve müzik.
5. Arabesk kültür ve müzik:
 - a) Sağ arabesk ve müziği.
 - b) Sol arabesk ve müziği.

1. Müziğin Anlatımı ve Sınıfsal Yapısı:

Güzel sanatların bir dalı olan müzik, yedi ana ses ve düm tek vurgusu gibi, az bir malzeme ile, çok derin duygular anlatmaktadır. Diğer dallarda, doğanın binbir renkleri, insan dilinin sonsuz sözcükleri gibi zengin malzeme, ne yazık ki müzik için ilham kaynağı olmaktan öteye bir işe yaramazken, onlara renk ve yapı vermiştir. Buna göre

de, diğer sanat dallarının anlatımları yapılabilen iken, müzik için bu kolaylık bulunamamıştır. Ancak; insan yaşamının ürünü olan kültür ve yaşam felsefesinin duyguya dönüşüp, ezgileşmesi ve bu ezginin bazan da ritim kalıplarına doldurulması ile elde edilen şeye müzik denir diye çok yüzeysel bir anlatımla yetineceğiz. Hani bazı duygular için "anlatılmaz, anlanır" deriz ya, işte bu deyim müzik için söylenecek en içerikli sözdür.

İnsan yaşamını etkileyen en önemli öge, doğadır. Doğa değişiklikleri, yaşam değişikliklerini, yaşam değişiklikleri kültür ve yaşam felsefesi değişikliklerini, kültür ve yaşam felsefesinin değişiklikleri de kendi kaynağı olan, duygu değişikliklerini, duygu değişiklikleri de müzik değişikliklerini oluştururlar. Böylece; değişik doğada yaşayan insanların değişik müzikleri, aynı doğada yaşayan insanlardan ekonomik yapıları değişik toplulukların da temelde bir olan müziklerinin renkleri değişik müzikleri oluşur.

Doğa insan ilişkilerinde, insanın ekonomik yapısı da büyük etkindir. Böylece, insan topluluklarının ekonomik düzeyleri, farklı kültür ve yaşam felsefesi, farklı duyguları, derken farklı müzikleri doğurur. Ve de böylece; aynı doğa üzerinde yaşayan A-B-C sınıfsal yapıdaki toplulukların, A-B-C gibi yaşam felsefesi ve kültürü, duygusu, müziği oluşur. Daha

da açık bir deyimle, her ülkede elit sınıfın ayrı, emekçi sınıfın ayrı, ikisinin arasında kalan sınıfın ortada, tür gösteren müzikleri olmuştur. Bu üç sınıfın bireylerinin din, dil, ırklarının ayrı olması da bu koşulu bozmaz. A sınıfında da, diğer sınıflarda da her din, dil ve ırktan insanların ortak müzikleri olmuştur. A-C sınıfları için kesin çizgileri olan bu kural, B sınıfı için başkalık gösterir. Arada kalan bu sınıfı, A-C sınıflarının karması, karakteristik yapısı olmayan, kendileri gibi bir müzikleri vardır. Bu savımız, ünlü düşünür Kiesewetter tarafından da söylenmiş, Sayın H.Sadetdin Arel'ce kabul bulmamıştır. (Kültür Eserleri Dizisi 112 ve s.26-27). Ancak Sayın Arel'in sınıfsal konumunun bu gerçeği kabul etmesini engellediği de ortadadır.

Bu gerçeği örnekleyerek, ülkemizdeki müziklere bir göz atalım. Osmanlı Sarayı'nda oturanların oluşturduğu divan müziği, Anadolu'da yaşayan halkın halk müziği temelde bir olsalar da, sınıfsal niteliklere ulaşmışlardır. Doğa-sınıfsal yapı-insan ilişkileri bu topluluklara değişik duygular doğurtmuş, böylece de değişik müzikler oluşturmuşlardır. Divancı; (reng-i hicab-ı gülşen-i meclisi gül gül eylese) derken, halk; (pilav pişirdim yavan-üstüne kırdım soğan) demiştir. Divancı; (fariğ olmam, meşrebi rindaneden) derken, halk; (garağın boz ilanı, gelir dolani dolani) demiştir. Divancı; (geçti sevdalarla ömrüm, ihtiyar oldum bu gün) derken, halk; (geldi geçti gapumuzdan harinen, içmiş soğuk suyu almış terinen, hastalandım yatağlara yapuşdum, yanıma gelmedin çürük narinen) demiştir. Divancı; (Seni hükm-ü ezel aşub-u devran

etmek istermiş) derken, halk; (Tez gel ağam tez gel dayanamirem, ağam öldüğüne inanamirem) demiştir. Divancı; (saba tarf-ı vefadan peyam yokmu, o yar-ı bivefadan selam yokmu) derken, halk; (al yeşil bayrağı gelin mi sandın, Yemen'e gideni gelir mi sandın) demiştir. Divancı; (gül-i zara nazar kıldım, virane-i misal olmuş) derken, halk; (ağam İstanbul'a kara mı gëttin, hastelik dutdu da ya nasıl étdin, uy gözlerim çığha ğhandamı yattın) demiştir. Bu örneklemleri yüzlerce uzatabiliriz. Elbetteki müzik bu sözler değildir, ama sözler de kendilerini taşıyabilecek uygun ezgilere yüklenirler.

2. Müzik Türleri:

Müzik türleri, ezginin ritimle birlikte aldığı karakteristik sistemlerden oluşur. Ezginin oluştuğu ses merdivenindeki basamak sayıları, müzik sistemlerinin temelidir. Bu sistemlere yukarıdaki başlık sırasında ayrı ayrı bakalım.

a) Tampera Sistem ve Evrensel Müzik:

Fransızcada denge anlamına gelen tampera sistem, bir sekizliyi on iki eşit aralığa böler. Werkmeister'in 1700'lü yıllarda bu sistemi önemesi, Johan Sebastian Bach'ın da (1685-1750) bu sistemi kullanması ile, tampera sistem Avrupa'da yerleşti ve batı müziği bu sistemle evrenselliğe ulaştı. Çin İmparatoru Huane (İ.Ö. 2697-2597) on iki eşit aralıklı tampera sistemi, bambularla yaptığı üflemeli sazlardan bulmuş, LIU diye adlandırmıştır. Mung hanedanlarından Prens Tsai (İ.Ö.1368-1643) bu eşit on iki aralık sistemini yerleştirmiştir. Bu dönemde,

Tampera sistemin ürünü olan pentatonik sistem kullanılmış, Çin'de bu güne dek de bu sistem getirilmiştir. Görüldüğü gibi, oniki eşit aralıklı tampera sistemin geçmişi, beş bin yıllara ulaşmaktadır. Çağdaş müziğe temel oluşturan sistemin bulucusu Çin, Conficiüs (İ.Ö.551-478) gibi düşünürü ile de, müziğin eğitimdeki rolünün bulucusu olmuştur. Bu bulgu İ.Ö. 400 yıllarında Yunan düşünürü Eflatun'ca da kullanılmıştır. Bilimsel kural olan Müzik-Eğitim-Propaganda üçlüsü, çağımızda gittikçe yerini almıştır.

Tampera sistemin evrenselleştirdiği batı müziği de tek sesli idi. Müziğin eğitimde kullanılması yöntemi, ilk hristiyanlarca da kullanılmaya başlandı. Çoğunluğu ibrani, az bir bölümü de Yunanlı ve Romalı olan ilk hristiyanların yaptıkları kilise müziği, yöresel kaynaklardan besleniyordu. 325 yıllarında Roma İmparatorunun, hristiyanlığı Roma'nın resmi dini yapmasından sonra, kiliseler de yaygınlaştı ve gelişti. Kilise; halk müziği sazlarını puta tapıcılığın simgesi sayarak, halk müziği ve sazlarını dışladı. Bu kaygı, Papa Gregor'a dek de sürdü. Papa Gregor, (509-601) kilise müziğini makamsal sistemde birleştirdi. X. yy.'da da halk müziğinin dışlanması ve puta tapıcılık simgesi görüşü tamamen silindi, kilise içinde müzik, din dışı kimselerce yönetilen bir sanat dalı oldu. Haçlı seferleri döneminde, arap illerinden sazlar ve ezgiler Avrupa'ya götürülerek, kilise dışı müziğin zenginleştiği görülüyor. Kuzey Fransa'da Trouvère, güney Fransa'da Troubadour ve İngiltere'de Minnesinger denilen, gezici şarkıcılar, yeni oluşan bu müziği Avrupa'ya

yaydılar. Fransa'da ilk hafif opera örneği, Troubadour şarkıcılarından Adam De La Hak tarafından yazıldı. XV. yy.'ın tek sesli müziği, Ars Nova tarafından çok sesliliğe geçişe bağlandı.

Müzisyen de olan Martin Luther (1433-1546) protestan kiliselerine halk ezgilerini soktu ve bu akım gittikçe de gelişti. Bu akımın sonucunda büyük besteciler doğdu. Halkın dili ve ezgileri, kiliselere tamamen egemen oldu. XVI. yy.'da İtalya'da iki sesli müzik moda oldu, bu akım kilisece de benimsendi. Böylece de, kiliseler de iki sesli müzik yapar oldu. Çin'e tecim yolunun açılması, Shakespeare'ın Hamlet'i, Cervantes'in Don Quixote'u yazması, XVII. yy. Avrupa'sını ortaçağın karanlıklarının dışına çıkardı. Kont'lar ve Prens'ler, saraylarında sanatçıları barındırır ve korur oldular. Opera'nın doğuşuna yol açan çok sesli müziğe karşı, monodié denilen bir tür çalgı müziği doğdu. Bu monodié müziği, Avrupa'da çalgı yapımını geliştirdi. Monodié denilen bu müzik türü, eşlikli tek ses sistemi idiyse de, doğudaki tek sesliliğe benzemiyordu. XVIII. yy.'ın ilk yarısı; Haydn, Mozart ve Bethoven gibi büyük ustaları hazırlayan çağ oldu. Bach'ın tampera sistemi yerleştirmesinden sonra, Avrupa çağdaş müziğin eşliğini geçmiş oldu. Bundan önce eski Yunan ve Bizans sistemlerini kullanan Avrupa, haçlılarla doğudan getirdikleri müziği de yadırgamamıştı, çünkü sistem benzerliği vardı. Ve de Avrupa Tampera sistemi kabul etmeseydi, müziklerin çağdaşlaşması olanağı da yoktu.

(Devam edecek)

MALATYA HABERLERİ

Ismail BEYDEMİR

Malatya Köy Hizmetleri Bölge Müdürlüğü yardımcılığı görevinden, Bölge Müdürlüğüne terfi ederek, 17 Haziran 1994 günü bu görevine başlayan, değerli hemşehrimiz Fevzi Şener'e, bu görevinde de başarılar diler tebriklerimizi sunarız. Yeni görevinde de yöremize büyük hizmetler vereceğinden emin olarak, sayın hemşehrimizi daha büyük görevlerde görmek isteriz.

TCDD 6. Bölge Başmüdürlüğü, Eğitim Müdürlüğü yardımcılığından, Personel Müdürlüğü görevine terfi ettirilen, hemşehrimiz Mehmet Şahin'i kutlar, daha yüksek görevlerde görmek dileğimizi iletiriz.

İlçemiz Konak köyünden değerli hemşehrimiz Fikret Keleştimur, Malatya Tarım Kredi Bölge Müdür Yardımcılığına atanarak göreve başlamıştır. Değerli hemşehrimizi daha yüksek görevlerde görmek dileğimizi iletir, kendilerini kutlarız.

Vahşen (Şenpınar) mahallesinden emekli öğretmen değerli arkadaşımız Fuat Erben, geçirmiş olduğu felç hastalığını yenemeyerek, 13 Ocak 1995 günü Malatya Devlet Hastanesinde ölmüştür. Cenazesi köye götürülen arkadaşımıza tanrıdan rahmet, tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

İlçemiz Gırani köyünden Zeki Karadayı'nın eşi, yıllardan beri çekmekte olduğu felç hastalığına yenilerek, Malatya Devlet Hastanesinde 12 Ocak 1995 günü ölmüştür. Ölüye tanrıdan rahmet, tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

İlçemiz Hozakpur (Beyelması) köyünden emekli öğretmen Mehmet Özpek, hastalanarak, Malatya Araştırma Hastanesine kaldırılmıştır. Değerli hemşehrimize geçmiş olsun der, tez iyilikler dileriz.

İlçemiz Hozakpur (Beyelması) köyünden TCDD emeklisi Halim Akbayır, Malatya Devlet Hastanesinde ameliyat geçirmiştir. Değerli hemşehrimize geçmiş olsun der, tez iyilikler dileriz.

Malatya Ağın Derneği'nin yetki verdiği; Fevzi Şener, İsmail Beydemir, Vedat Atalay, Gürol Korkmaz, Erkal Gençaydın, Sümer Yalçın, Necmettin Dilek ve Turgut Karadağ'dan oluşan Komitece, bir Ağın Günü düzenlenecektir. Bu konu üzerinde yapılan danışma toplantısına beşi bayan olmak üzere kırk kişilik bir hemşehri topluluğu, 7 Ocak 1995 günü Malatya Köy Hizmetleri salonunda toplanarak, Ağın'dan Yabanlı önlerine geçecek köprü ulaşımı için, Türkiye çapında bir kampanya açılması ve tasarlanan geceden elde edilecek gelirin bu köprü için ilk temel taşı yapılmasına karar verilmiştir. 21 Ocak 1995 günü daha geniş katılımı ile toplanılması için alınan karar uyarınca bir araya gelinecek, fikir geliştirilmesi ve çalışmalara başlanacaktır. Bu konu üzerinde Köy hizmetlerine düşen görevlere yakın yandaşlarımızın destekleri bize daha da şevk ve umut vermektedir.

1994-1995 kışı yöremizde ılımlı geçmekte, Ağın yolu açık ve ulaşım haftada üç gün, Pazartesi-Çarşamba-Cuma günleri yapılmaktadır. Malatya'dan Ağın'a Yeni Efe Garajı'ndan bu üç gün saat 15:00'de kalkan otobüs 60.000 lira ücretle çalışmaktadır.



"kuş beyinli canı"

Bülent OKUTAN

Kan kokusuna mı, zaafın
yoksa savaşın; bir karış toprağa mı?
bilseydi..
Bir bilebilseydi,
O zaman anlardın sevginin kaç bucak olduğunu.
Koşup, koşupta
silaha sarılmak yerine
güzeli görmeyi, sevgi selinde yüzmeyi
kan yerine; karanfili
Çıyanların iştahlı ağız şıptırtısı yerine;
öpüş seslerini..
yıkılan duvarları, dağılan orduları
Ve nihayet, kavgacı dünyada
hiç kimsenin görmediğini
ayak parmaklarının ucunda yükselipte görmeğe çalışman
Ne denli anlamsız sa
Sevgiyi görmek o denli sıcak,
Karlı sokakları paylaşmak, bağrına basmak..
Martı çığlığı gibi keskin ve inatçı.
Ama bu uğurda milyon kerre milyon
Parçaya da ayrılacak
değiştiremez senin sesin çağı,
Yıkamaz o kos koca dağı..
çık ininden, bırak o kirli silahı
ADOLF-GEORGE-JACK-HASAN-DIKRAN/Veya her ne BOKSAN...